

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Helyben: Vidéken:
 Egy óra. 1 kor. Egy óra. 1 kor. 50 fill.
 Negyedévre . . . 3 " Negyedévre 4 " 50 "

Felolós szerkesztő:
ifj. MÓRICZ PÁL.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piacz-utca 47. és 49. szám.

Magyar katonák, oláh pópa.

„Mikor a saját kezünk is ver bennünket”.
 [Levél a szerkesztőhöz.]

Köszönöm önnek uram, hogy megküldötte nekem a „Talpra magyar” című tanulmányát, melyet valóban élvezettel olvastam át.

Igaza van önnek, a midőn a fentebbi czimet adta érdekes könyvének, hiszen a magyar nép alszik, majdnem élő halott már.

Ki érdeklődik itt a magyar alföldön a románok közzé ékelt magyar véreinkért, azok pusztulása, székely testvéreink kivándorlása és a román elem vagyoni és intellectualis gyarapodása, térfoglalása iránt?

Ott szép Erdélyben, a lassu folyású Marosmentén fogy, fogy a magyar lelkek száma. Pusztul vagyonban befolyásban, erőben a magyar elem. És ezt itt a magyar rónán nem figyel senki, nem látja senki.

„Pusztulunk, veszünk és mint oldott kéve széthull nemzetünk”, így szól a költő, de így szólunk mi, a napi élet munkásai is.

— „Ki áll amott a bérczetön, Hunyad magas falánál?” mondja a költő, de mondjuk és kérdezzük mi is a mai nap szerény munkásai és karcsüggesztve s lemondással telt ke-

serüséggel látjuk, hogy bizony nem áll ott őrt senki, nincs ott a nagy Hunyadi, csak epigonok, kis apró hivatalnokok, s szemekkel látjuk, hogy pusztulunk, veszünk.

Hogy a román népelem milyen előhaladást, milyen romboló munkát végzett az utolsó 50 év alatt: leginkább meglátszik Hunyad megyében, Zám-tól—Petrozsényig és Tövisig terjedő területen.

És igen helyesen hívja föl a tisztelt szerkesztő ur a szászokat tanulmánykönyvében arra, hogy a magyarokkal szövetkezve álljanak ellent az elrománosításnak; mert az oláh, vagy helyesen román invázió éppen úgy veszélyezteti a szászokat, mint a magyarokat.

Azaz hogy többet mondjak, a román invázió nemzetiségi politikánk s társadalmi ellentállásunk gyengesége folytán a magyarokkal már végezett és most a szászok, majd a székelyek ellen fordul teljes erővel és csendes butaságunk és nemtörődömségünknel fogva nem a magyar hódítja meg a román, de a román egységes román-ná teszi maholnap egész Erdélyt.

Itt az utolsó óra, ébredjünk!

A románoknak Erdélyben van román közművelődési egylete, román

iskolája, egyháza, román gymnasiuma, román reáliskolája, román kereskedelmi akadémiaja, román casinói, nőegyletei és a mit elől kellett volna említenem: román pénzügyeik; jobb, erősebb, gazdagabb, mint a magyarnak.

A ki marja: győzi, mondja a magyar és román közmondás egyaránt, és a ki utolsó marad, az lesz a győztes. Félő, hogy a románok maradnak utolsók, és evvel övék lesz a harcban a győzelem,

Mert a magyar és szász elem Erdélyben — különösen Hunyad megyében mindjobban gyöngül, hanyatlik, — és a román elem, mint ifju harcos, mindjobban nő, erősbödik.

És ennek részben mi magyarok (és a magyar társadalom, és a magyar kormány gyengesége, Ausztriától való függése,) vagyunk okai.

Nem régen egy bűnügyi főtárgyaláson mint védő szerepeltem egyik ottani magyar királyi törvényszék előtt.

A magyar királyi igazságügyi palota dísztermében magyar bírák ültek, a vádhatóság képviselője magyar ember volt. És én — mint annyi más ügyben is — az egész tárgyalás folyamán más szót, mint román szót a magyar bíróság elnökétől nem hallottam, románul tudván a bíróság tag-

Árnyak.

Irta: **Vértesy Gyula.**

I.

Ha nem szeretez egész szivedből,
 Egészen dobj ki a szivedből!
 Üss rajtam sebet nyíltan, bátran
 De ne tarts tovább hazugságban!

Váljak el tőled gyűlölettel,
 Megrakva vérző, mély sebekkel;
 Mint elenétől váll az ellen,
 Földre taposva, tehetetlen.

Mondd, hogy a szived másnak adtad,
 Hogy más csókjára vágyik ajkad,
 Tiporjon rajtam piczi lábad
 És szórj reám ezernyi vádat.

Csak ne hazudj többé szerelmet,
 Ha már nem érezi a lelked;
 Nem akarnálak megutálni,
 Anékül is el lehet válni . . .

II.

Nem az vagyok már, aki voltam,
 A vidámság elszállott tőlem.
 Nem járok már rózsás ligetben.
 Kinnt esavargok a temetőben.

A dévaj, vig legény nem él már.
 Azt eltemettük csöndbe szében.
 Te is ott voltál szép galambom
 Azon a csöndes temetésen.

S mintha nem is ismertél volna,
 Könny árnya sem borult szemedre,
 S hogy a halott a te halottad
 Talán nem is jutott eszedbe.

III.

Okom nincs kételkedni benned,
 És nem hiszek mégsem neked.
 Félek, hogy árulást, bünt leplez
 Őszinte, nyílt tekinteted.

S kétségbeesve gondolok rá,
 Hogy kételyem örök marad

És nem hiszem sosem igaznak
 Szerelmes, édes, szép szavad.

S ha egyszer majd oltárhoz állunk
 S az örök esküt esküdöd,
 Még ott is arra gondolok csak:
 Hogy ezt az esküt megtöröd.

Debreczeni huszártiszt a japánokról.

A japánok, a kis sárga emberek hadvezetési zseniálításokkal, mint vitézségökkel az egész világ bámulatát kivívták. Ugy hogy ma már sokan várják kelet felől nemcsak a nap virradtát, de az új átalakulások ébresztő hullámcsapásait is; mert a dinasztia által nyűgbe kötött Európa népei elaggodtan tespednek, midőn az ifju japán nép csodás erővel és üdeséggel lépte át az ujszázadnak, az új korszaknak küszöbét.

Nem csodálható azért, hogy manap a japánokkal minden rendü rangu emberek érdeklődéssel foglalkoznak; mi is itt két kis, de jellemző adatot jegyzünk fel, melyek a

Nagy hire van már!

a GERŐ áruházának, hogy ott a legjobb minőségű férfi-, fiu- és gyermek ruhát a legolcsóbban lehet beszerezni.

DEBRECZEN, Piacz-utca 47. sz. a Dréher sörcsarnok kapuja mellett (az „Emke” kávéházzal szemben.)

jai, az ügyész, no meg a védő is. Hát feleslegesnek tartották a vádlott és tanuk román nyelven tett vallomásait magyarul is megértetni.

Tárgyaltunk kedélyesen románul, nagy gyönyörűségére a nagy Dákórománia harczosainak. És ez ott minden napi dolog, annyira, hogy egy tárgyaló magyar királyi albiró már az ítéleteket is kényelmi szempontból „*Din numele Imperatorilor*” mondja ki és midőn e tekintetben panaszt emeltek, az volt reá a válasz, hogy ily kicsinységekkel ne akadályozzuk az igazság szolgáltatás gyorsmenetét. Hát így kezelve: a magyar nyelvnek és magyar hegemoniának valami nagy tekintélye és terjesztő hatása nem lehet!

*

Mult évben Szászvároson a császári és királyi 64. számú gyalog ezred a cuztozzai csata emlék-ünnepélyét és az elesett katonák emlékének emelt szobor illetve emlékkő felállításának ünnepélyét ülte.

Az ezred egy részben magyar, egy részben szász és egy részben román ajku katonákból áll.

Az ünnepélyre meghívottak mind megjelentek.

Az alispán, főszolgabíró fényes diszmagyar ruhában (no ehhez értünk!), a szász polgármester a tanács tagjai val, a magyar királyi bíróság és más hivatalok és a román társadalom színe, java. Dr. Vlád Aurél, Dr. Miron, Dr. Muntyán Aurél, Dr. Moldován Lajos stb. családjaikkal, fényes női közönség, a gróf Kun gymnasium, a szász gymnasium tanári kara, a református papok talarjaikkal, a szász lelkészek szász papi ornatibusban.

Az ünnepély táborigi misével kezdődött.

Görög katolikus román esperes szolgáltatotta a misét románul, és mise után kiállt a román esperes, kezében a kereszttel a „*Vigyázz*” állásban álló ezred elé és román nyelven —

egyedül román nyelven — mondott hatalmas és lelkesítő beszédet a nagyrészt magyarokból és szászokból álló katonákhoz buzditván őket a császárhoz való hűségre, az elődek hőstetteinek bárkivel szemben is való követésére.

Aztán vége lett az ünnepségnek, a katonaság el és bevonult a katona zene román indulójainak hangjai és a jelen volt románok élénk „*sze treaszke*” kiáltásai mellett.

A magyar állam diszmagyarba öltözött képviselői pirultak és én szegyeltem magamat, hogy — magyar vagyok!

Lenthe Gusztáv.

Politikai híreink.

— Október 28-én. —

Az 1905. évi állami költségvetés. Lukács László pénzügyminiszter a képviselőház mai ülésén terjesztette be az 1905. évi állami költségvetést. A költségvetési tervezet a mult évihez képest nagyobb számokkal dolgozik, aminek jelentőségét külön kiemelni felesleges. Az előirányzat szerint a rendes kiadások összessége 1,067,865,273 korona, a mult évihez képest 43,272,949 koronával több; a rendkívüli kiadások összessége pedig az átmentei kiadások 82,195,067 korona, a tavalyinál 32,907,852 koronával több, a beruházások összessége pedig 87,821,098 korona, a tavalyihoz képest 28,409,378 koronával kevesebb, ami ugyancsak furcsa világitásba helyezi Tisza kormányzati politikáját, mely a hasznos befektetésekből a jövő évben ily horribilis összeget von el. Ezekkel szemben a rendes bevételek összessége 1,101,557,267 korona a mult évihez képest 20,180,472 koronával több, a rendkívüli bevételek pedig 136,522,582 korona, a tavalyinál 27,217,432 koronával több, tehát összesen 47,397,904 koronával több, ami az adóprás hatalmas működését helyezi kilátásba ebben a szegény és nyomorban élő országban.

Mikszáth beszámoló. Mikszáth Kálmán, a nagy novellista tudvalevőleg képviselő is. Bár évtized óta nem szólalt föl a parlamentben, időnkint mégis rá kell fanyalodnia a politikára: amikor beszámol. Nevezetes és jellemző eset, hogy Mikszáth, aki Tiszának a legbizalmasabb köréhez tartozik,

ban meg is látszik, hogy a japán katonaságot nem parádéra, hanem igazán és komolyan hadba növelik.

A másik adatot meg egy bécsi ismerősünk bocsátotta rendelkezésünkre. A japán követtséghez tartozó japán tiszttel volt alkalma beszélgetni a japán harczmódról. A japán harczászat magas színvonalát illetően elég csak annyit felemlíteni, hogy ott a lármás kürt, dob-jelek már nem szerepelnek, hanem midőn csatárlánczba oszlanak fel a csapatok, az utasok azonnal föl is állítják a táborigi telefont a rajok mögött és mint az élőtest erei a szívvvel, úgy a széttagolt csapatok is közvetlenül érintkeznek egymással, közvetlenül jelenthetik megfigyeléseiket, a körülmények változását parancsnokságaik utján egymásnak illetőleg a hadvezetőségének. . . . Ime a szélső ázsiai vadonban a tudomány vívmányait, a csaták viharzása közepette is ekként értékesítik a japánok, a kiket csak nemrég is a „barbár” mongol csordák közé soroztak.

— ez a miniszterelnöknél már apai örökség — most látta szükségesnek, hogy akármilyen kedve ellenére van is, kirándulást tegyen a nagy politikába. Ez mindenestre argumentum amellet, hogy a választások elég közel vannak. Mikszáthnak a kerületében, Fogarason, ahol este banquetet rendeztek a tiszteletére, természetesen nyilatkozni kellett a helyzetről, ezt imígyen cselekedte meg:

— Az országos bajokat fölismerni könnyű, gyógyítani nehéz. Közügyeink betegsége az, hogy a nemzet többségének akaratát nem mindig érvényesülhet szabadon.

Ez a megjegyzés természetesen a házszabályrevízióra vonatkozik. Egyebekben a nagy palóc ismert aranyos humorával ismételtén zajos derűtséget keltett. Szólt a helyi kérdésekről is, majd imígy magyarázta meg a nemzetiségeknek a népiskolai törvény igazságát:

Mindnyájunknak békésen meg kell férnünk ebben az országban és nem lehet megütközni azon, ha az élő fa a maga lombzatát kiterjeszti, még akkor sem, ha a mellette lévő kisebbek emiatt árnyékban maradnak is. Lévéen ez a nagy fák örök természete.

A fogarasi oláhok álmélkodva hallgatták ezt a beszédet. Az ő számükben a nagy fának egészen más a rendeltetése, ha magyarokról van szó . . .

Országgyűlés.

(Budapest, október 28.)

Lukács László pénzügyminiszter ma benyújtotta az 1905. évi költségvetést és előterjesztette exozóját. E szerint a jövő esztendői mérleg 198,411 kor. felesleggel zárul. **Kinosan feltűnt, hogy Lukács a jövőről programot nem adott és az adóreformról nem nyilatkozott.** A bejelentéseket a jobboldal is igen hüvösen fogadta.

A részletes tudósítást itt adjuk.

Elnök: Perczel Dezső.

A jegyzőkönyvet hitelesítik.

Elnök: A miniszterelnök kíván előterjesztést tenni.

Tisza István gróf az ország tavalyi állapotáról szóló jelentést és a tavalyi zárószámadasokat nyújtja be.

Elnök: A pénzügyminiszter ur kíván előterjesztést tenni. (Halljuk! Halljuk!)

Lukács László pénzügyminiszter: Van szerencsem ezennel — ugymond — az 1905. évi költségvetést előterjeszteni. Nagy rigoróztással kellett a költségvetés összeállításánál eljárni, hogy az állami egyensúly megmaradjon. Szigorú revízió alá kellett venni az egyes tételeket. A mostan beterjesztett költségvetés minden körülménynek tekintetbe vételével készült. **Megtartottuk az állami egyensúlyt, a nélkül, hogy fentartására rendkívüli eszközökhöz kellett volna nyulni.** A mi a kiadásokat illeti, minden tétel olyan, a melyet törvény alapján be kellett illeszteni, egyáltalán a beillesztések reális módon történtek.

Mielőtt az 1905. évi költségvetésről szólva, az 1903. évi zárószámadasat ismertetni. A bevezető többlet az előirányzat szerint 23 millió korróna lett volna, a zárószámadasok eredményben pedig hatvanegy millióval több volt a kiadás, mint az előirányzott bevétel. A valóságos hiány 43 millió korona volt, de ebből 22 millió korona nem aggodalmas természetű hiány, a törvényen kívüli állapot rovására csak az adóbevállásnál mutatkozó 22 millió korona hiányt irhatjuk. Nagy mértékben növekedett azonban ugyanaazon idő alatt a szeszadó bevétel (Derűtség.) A végleges pénzügyi eredmény szerint az 1903. év mégsem tartozik a nagyon rossz esztendők közé, mert a bevételek egyes ágai is nagy mennyiségben növekedtek, például a

japánokkal való érintkezés után, hogy ugy mondjuk: „első kézből” jöttek tudomásunkra.

Debreczeni Jenő, a gázgyár tevékeny igazgatója, mint tartalékos huszárhadnagy, a dunántúli nagy „királygyakorlat” alkalmával a külföldi katonai attasék mellé volt szolgálatra vezényelve és éppen a japán katonai attaséhoz osztották be. Így Debreczeninek alkalma nyílt megfigyelni a külső országok katonai képviselőit, különösbbe pedig a japán vezérkari tiszteket.

Hát bizony a többi külföldi vezérkari tisztek inkább szórakozásnak tekintették eme gyakorlatokat. Mulatoztak, egymás társaságában szórakozva töltötték az időt; csak a japán vezérkari főtiszt volt az, a ki félre huzódott közülök. Igen hallgatagon viselkedett. Igyekezett minden érdekesebb mozzanathoz jelen lenni. A mozdulatokat, a fegyvernemek miként való alkalmazását élesen megfigyelte és mindenről, ott a helyszínen jegyzéseket tett a zsebkönyvébe. . . . Hanem a most vívott óriási háboru-

fogyaszt
val növe
vetésről
23 mill
föltűnő
takarék
nisztrác
évi álla
gül kons
korona,
1905 re
felesleg

A
nyok kö
mezni a
hogyan
ténik. E
és eshe
igénybe
szitenü
akkor
problé
róla gy
ruan r
az 190
A min

F
mal m
E
ter ber
tal 190
A

elfogad
S
fel, m
E
vaslat
dolgáb

V

nis Is
nap M
szolcz
előtte
dön
hogy
pénz
nél, m
mozz

Érdek
pánja
modv
alázat
honvé
közöl
a vál
Bem
mind
helye
sebh
golyó
az ör
mel
a mu
a me
most
szero
képt
lyet
hogy
legye

hajd
kerte
ságo
kiuta
Horz
Istvá
mik
csős
feles

fogyasztási adójövedelem 13 millió koronával növekedett. Az 1905. évi állami költségvetésről szólva az állami rendes kiadások 28 millió koronányi emelkedését tartja a legföltünőbb jelenségnek. A kormány igyekezett takarékoskodni, az egyre növekedő adminisztrációval szemben. Felolvassa az 1905. évi állami költségvetés főbb eredményeit. Végül konstatálja, hogy a bevétel 1,238,079,849 korona, a kiadás 1,237,881,438 korona és így 1905 re végeredményben 198,411 korona felesleg mutatkozik.

A súlyos politikai és gazdasági viszonyok között nem lehetett jobban megvédeni az adózó polgárok érdekeit, mint a hogyan ez az 1905. évi előirányzatban történik. Egész gazdasági életünk oly egyoldalú és eshetőségeknek ki vagyunk téve, hogy az igénybe vett tartalékokat újból ki kell egészítenünk. Csak ha ez megtörténik, csak akkor láthatunk hozzá az újabb állami problémák megoldásához. Mivel meg van róla győződve, hogy az előirányzat szigorúan reális és így joggal ajánlja elfogadásra az 1905. évi költségvetést. (Éljenezés jobbról. A minisztert üdvözlök.)

Pelkiáltások balról: Hát az adóreformmal mi lesz!

Hieronymy Károly kereskedelmi miniszter bemutatja az országos statisztikai hivatal 1905. évi munkatervét.

A Ház ezután harmadik olvasásban elfogadja az olasz kereskedelmi provizóriumot. Szünet következett.

Szabó István a javaslat ellen szólalt fel, míg

Batthányi Tivadar gróf határozati javaslatot nyújtott be ellene, hogy a terhek dolgában újból osztályozzák a Rába vidéket. Az ülés vége 2 órakor.

Vármegyénk és vidéke.

Meglopott disznókereskedő. Bónis István hajdunánási disznókereskedő tegnap Miskolcra járt s közben betért egyik zsolczi kapuban levő koresmába, ahol több előtte ismeretlen emberrel beszélgetett. Midőn a koresmából eltávozott, észrevette, hogy tárczája, melyben 420 korona készpénz volt, eltűnt. Jelentést tett a rendőrségnek, mely most az ismeretlen tolvajokat nyomozza.

Kilenczvenöt éves öreg honvéd
Érdekes irás érkezett be Biharvármegye alispánjához. Öreges betűkkel összetakolt folyamodványban Pap József paptamási lakos alázattal kéri az alispánt, hogy részére a honvédyugdíj alapból valami kegydíjat eszközöljenek ki. Kilenczvenöt esztendő nyomja a vállamait, írja az öreg vitéz. Résztvettem Bem tábornokkal az erdélyi csatákban s mindig becsülettel és vitézül állottam meg helyemet szeretett hazámért. Vállamon egy sebhelyet is viselek, a melyet az ellenség golyója hagyott emlékül nálam. Eddig, írja az öreg, nem fordult nyugdíj iránti kérelemmel sehova sem, mert öreg korában is bírta a munkát s mint napszámos keresett annyit, a mennyiből tisztességesen megélhetett. De most a nagy esztendők súlya alatt már ös-szeroskadt, szeme meggyengült s munkára képtelen. Azt a néhány esztendőt, a melyet még át fog élni, szeretné úgy eltölteni, hogy legalább a mindennapi kenyere meglegyen...

Erőszakos tolvajok. Zúdor János hajdusámsoni csősz e hó 15 én délután a kertek közt, 4 férfi és 1 nőtől álló társaságot, miután azok szerinte lopni akartak, kiutasított. Ezek azonban nekitámadtak és Horzelek Mihály bottal leütötte, s Barát István és K. Tóth Károly ütlegelni kezdték, miközben a baltáját is elakarták venni. A csősz azonban ellenállott, mire Barát István felesége kést rántott és a csősz kezét is

megvagdalta. A vakmerő tolvajok megugrottak, de a csendőrség elfogta és az ügyész ségnek átadta őket.

An orgazda. Posta János, Győrfi András és Kupecz Nagy István balmazújvárosi legények a szüleiktől búzát loptak és azt Szarvas Ferencz szatócsnak adták el. A csendőrség, miután a szülők fiaik ellen feljelentést nem tettek, az orgazda ellen tett feljelentést, a 120 kiló búzát pedig lefoglalta.

Mi az újság?

Kisiklott tehervonatok. A Bécsből tegnap este 9 óra 35 perczkor elindult személyvonat ma reggel két és fél órai késéssel érkezett meg a nyugati pályaudvarra. A késés oka az volt, hogy éjjel két órakor Tótmegyeren a 160. számú tehervonat három kocsija tolatás közben tulerősültkötés következtében kisiklott, földült s mind a két sínpart eltorlaszolta. A bécsi vonatnak, amely éjjel 3 óra 38 perczkor ért Tótmegyér állomásra, természetesen meg kellett állnia. Az állomásfőnök táviratozott Budapestre, ahonnan azonnal személyvonatot küldtek Tótmegyerre, amely aztán felvette a megakadt vonat utasait. Emberéletben nem esett kár. Majdnem ugyanabban az időben az államvasutak Budapest—zsolnai vonalán is kisiklott néhány kocsi, szerencsére azonban itt sem történt nagyobb baj. Éjjel 1 órakor Szered állomáson az 1457. számú tehervonatot egyik kocsijának „vonórudja” elszakadt. ráesett a sinekre, miáltal a következő két kocsi kisiklott, fölborult s szintén eltorlaszolta a sineket. Lipótvár és Nagyszombat között a közlekedés szintén átszállással indult meg. A kár nagysága még ismeretlen.

Kihalt szerkesztőség. Eszéken ezelőtt két évvel nagy garral „Dan” elnevezéssel ellenzéki horvát lapot indítottak meg, amely azonban rövid főnnállás után előfizetők hiányában kimult. A lap kimulását hamarosan követte a volt felelős szerkesztőnek, Antalkovics Ferdó halála; rövid idő múltán meghalt a kiadóhivatal volt vezetője: Puchin Lujza kisasszony; azután meghalt a lap főszerkesztője: Polics Márton és csak Kovacevics Peroslav, a lapnak mnnkatársa volt életben, aki Zágrábban az állampénztárnál nyert alkalmazást. Ézen a héten meghalt Kovacevics is, aki mindössze 36 éves volt. Két évvel a lap keletkezése után tehát hirmondója sem maradt a „Dan” czimű szerencsétlen lapvállalatnak.

A főpostai ékszerlopás. A budapesti főpostán elkövetett ékszerlopás tárgyában ma délelőtt a rendőrség nyomokra akadt. Megtalált ugyanis 3 db. fülbevalót. Az egyik a József körút 2. szám alatt levő zálogházban lett elzalogosítva 1200 korona értékben, a másik a Ferenczietek-tere 4 sz. alatti zálogházban 650 koronára, a harmadik a Kecskeméti utczai Redlich-fele zálogházban 520 koronáért. Amint a rendőrség megállapította, az ékszereket Imrédi Pálné, sz. Pohner Jolán egy pénzügyminiszteri titkár elvált neje zálogosította el, aki most Papp Ferencz, egy állítólagos újságíróval él. A rendőrség mindkettőt nyomozza.

Midőn a sakterek sztrájkolnak.

— Kolozsvár szenzációja. —

A tegnapi napon egy „nagyszabású” sztrájk zajlott le Kolozsvárott, amelynek többféle körülmény kölcsönöz eredetiséget.

A sztrájk ugyanis csak fél napig tartott. A sztrájkolók tömege három tagból állott. A sztrájk jellegzetes kifejezője az volt, hogy nem ontottak vért. A sztrájk a hasított körmű szarvasmarhák és a szárnyas háziállatok körében keltett nagy vigasságot. Mindezekből az ismertető jelekből kitalálható, hogy a sakterek léptek sztrájkba. A kolozsvári orth. izr. hitközség rituális metszői — számszerint hárman — tegnap reggel komoran és szigorúan sztrájkba léptek.

A rituális vágóhídon — amugy is a hetivásár miatt — sok-sok majorság gyűlt össze, melyek csipogva várták a reájuk kimondott halálos ítélet végrehajtását. A borjú bögtek, a nagy marhák türelmetlenül kérődztek és nem tudták mire vélni, hogy a metsző éles kése jóval a kitűzött idő után sem jut közeli érintkezésbe — a nyakukkal. De mindez nem hatotta meg a sztrájkolókat. Kimondották, hogy ők nem folytatják a hivatásukból kifolyó vérengzést mindaddig, míg sérelmeik orvosolva nem lesznek. E sérelem pedig abból állott, hogy a hitközség husárló helyén az általuk eladott hushuladékok után a hitközség őket is helypénz-lizetésre kötelezte.

S míg ekként a metszők a passzív rezisztencia elvi álláspontjára helyezkedtek, folyton gyűlt-gyűlt a sok rituális elfogyasztásra szánt lábas jószág... A helyzet kezdett immár veszedelmessé válni. A vidékiek is nagyon türelmetlenkedtek már, a mikor a hitközség előjáróságának tudomására jutott a nagyszabású sztrájk.

Hirsch Adolf a hitközség alelnöke vette kezébe a kibonyolítás ügyét. Nem alkudozott a sztrájkolókkal, békeközvetítőket sem küldött, hanem egyszerűen kijelentette: ha rögtön el nem vágják a nyakát minden halálra ítéltnek:

először is felfüggeszti a sztrájkolókat az állásuktól;

másodszor pedig: táviratilag hozat néhány metszőt, akik végrehajtják a halálos ítéleteket.

A sztrájkolók leszereltek. S a leszerelés nyomán vér fakadt és ömlött patakokban...

A sztrájkolókra azonban mégis lesznek következményei a tegnapi események... Az egyiket, aki még nem volt véglegesítve, elbocáják a hitközségi szolgálatból; egy másikat pedig nyugdíjaznak; a harmadik pedig hosszabb időre el lesz tiltva előimádkozói funkcióinak teljesítésétől.

Azonban az egyik felekezethű izraelita polgártársunk aggodalmasan tapasztalta, hogy bár délig tartott a metsző sztrájk, mégis frissen vágott és frissen sült libapecsénye került az asztalára.

Tűnődöt, hogy hogyan volt az lehetséges, míg vegre reájött a dolog nyitjára. Mikor ugyanis a cselédje elevenen hazavitte a libát azzal, hogy a metszők sztrájkolnak, a felesége egyszerűen kinevezte a cselédet sakternek és elvágatta a liba nyakát... Valószínűleg történt ez így másnál is és most a hithű izraelitáknak nyugtalan a lelkiismeretük...

Egyházak és iskolák.

Reformációi emlékűnnepély. A főiskolai tanárcsapat folyó hó 31-én, hétfőn d. e. 9 órakor tartja a maga reformációi emlékűnnepélyét a nagytemplomban, amikor és ahova harangszó fogja meghívni az érdeklődő gyülekezetet. E miatt aznap reggel 8 órakor nem harangoznak a nagytemplomban s nem fogják ott megtartani a rendes köznapi istentiszteletet.

A bécsi-béke 300 éves ünnepe.

Tegnap közöltük az országos református tanáregyesület feliratát a konventhez a bécsi-béke 300 éves évfordulójának iskolai megünneplése tárgyában. A konvent már határozott és az évforduló iskolai megünneplését elrendeli. Felhívja az ev. ref. iskolák fenntartó testületeit, hogy az 1905-6. iskolai év végével ünnepély rendezéséről gondoskodják. Bocskay István képét minden iskolának megküldi, megiratja és kiosztatja a Bocskay-fölkeelés történetét. A kép és a könyv előállításáról a tanügyi bizottság fog gondoskodni. Az egyes gyülekezeteket föl-szólítják hálaadó istentiszteletek tartására.

Ingyenes tanfolyam. Az iparossegédek szakrajz-tanfolyama november hó első vasárnapján, november 6-án megnyílik. Azon iparossegédek, kik magukat tovább képezni akarják, fölvetelre jelentkezzenek október hó 30-án vasárnap és november 1-én kedden délelőtt 9-12 óráig, továbbá csütörtök, november 3-án este 7-8 óráig, a tanfolyam igazgatóságánál (Hatvan-utca 44. sz., állami főreáliskola I. emelet.) A tanfolyam tantárgyai: I. Építő-ipari szakrajz, vasárnapon 8-12 óráig, az I. s. em. rajzteremben. II. Fém-ipari szakrajz, vasárnap 8-12 óráig, a II. em. rajzteremben. III. Magyar ügyírás, könyvvitel, számtan, mértan, hetenkint összesen 4 órán, kedd és csütörtök este 7-9 óráig. A tanfolyam ingyenes.

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Folyó szám 33. Bérlet 25 ik szám (A) Debreczen, szombat, 1904. október 29 én: harmadszor:

Tetemrehívás.

Eredeti színmű 4 felvonásban. Irta: Kazaliczky Antal.

Személyek: Radványi Ferencz, miniszteri osztálytanácsos — Sebestyén Géza. Mindszentiné Klára, fiatal özvegy — Hahnel Aranka. Gyalán György, miniszteri tisztviselő — Csiky László. Margit — Jeszszkyné Irén. Györgyike, Margit leánya — Kovács Gizella. Romváry Tasziló, nyugalmazott ezredes — Szilágyi Aladár. Erzsike, unokahuga — Erdélyi Lili. Doktor Soós Aladár ügyvéd — Csontos Gyula. Merényi Markos János főhadnagy — Virágháti Lajos. Sörvay István — Torkos Árpád stb.

Holnap, vasárnap, október 23-án, két előadás délután 3 órakor, bérletszűnet félhelyárral

Az asszony verve jó.

Eredeti népszínmű dalokkal 3 felvonásban. Irta: Lukács Sándor. Zenéjét szerzette: Lányi Géza.

Este 7 1/2 órakor, bérletszűnetben — először

Főösleges férjek.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Beóthy László.

„A bécsi operaénekesnő“.

Kitűnő laptársunk a Szegedi Napló Revere Elvira kisasszony hangversenyéről hosszabb beharangozást közöl azzal a meleg szeretettel, amelyet ez az előkelő újság minden művészi jelenséggel szemben tanusít. A hirdetési rovatában pedig hetek óta öblös betűk hirdetik, hogy Revere Elvira kisasszony „bécsi operaénekesnő“ ekkor és ekkor fogja gyönyörködtetni a szegedieket, a mi ellen semmi kifogásunk

nincsen, nem is lehet. Mi csupán azon akadtunk fel, hogy miért „bécsi“ operaénekesnő?

Önkéntelenül eszünkbe jut Herczeg Ferencz monoklis és kamarás Elefántija, akit csak azért neveztek kamarásnak, mert nem az, sőt családfáját Aba Samuelig visszamenőleg apai ágról megjelölni nem lehetett.

Ilyenfórmán vagyunk Revere kisasszony bécsi énekesnő rangjával is. Ugy tudjuk, hogy sohasem énekelt a bécsi operában, hanem szépművészi gyermeke Reverének, a magyar királyi operaház derék tagjának. Tanulmányait a magyar fővárosban végezte az ugyancsak magyar honos Merly Qvirino mesternél. No már most ezek után, mikor a kisasszony Magyarország tiszparti Moszkvájában énekel, hát mire jó feltűzni egy összeférczelt feketesárga kokárdát ezzel a díszes jelzővel, hogy „bécsi operaénekesnő“.

Ilyenek vagyunk mi magyarok, a magunkét is akkor tartjuk becsesebbnek, ha némi idegenszerűség zománczával vonhatjuk be. Az ébredés korában ideje lesz kigyógyulni ebből a különleges magyar nyavalyából.

Pry.

Hoffmann meséi.

Offenbach remek dalművének előadása még eddig mindig nagy és előkelő közönséget vonzott. Tegnap este is telt ház hallgatta feszült figyelemmel a mesés szép bizarr melódiákat.

A társaság nagy ambícióval készült a szép darab előadására, azt el kell ismerünk. Hoffmann szerepe a régi jó kézben, Karacsnál volt. Hatalmas és még mindig tisztán csengő tenorja betöltötte az egész színházat. Játéka is egyre azt juttatta eszünkbe, mért hogy ezt a kiváló erejét a társulatnak oly sokat hagyják pihenni, vagy ha fölléptetik is, mellékes, segédszínésznek való szerepekben. Hogy a művész maga kívánná a hosszú pihenőket, alig hihető.

A színpad csábító muzsái nem hagyának nyugtot olyan színésznek, aki úgy tudja eljátszani azt a nagy és szép szerepet, mint Karacs.

A hármasszó szerepben Sugár Aranka mutatta be énektudását, mely az Olympia rendkívül fárasztó és nehéz szerepében hangadózott is, helyrehozta az Antónia fantasztikus jeleneteiben.

Ez a felvonás egyébként is legjobban sikerült, amiben nagy része volt Mezeinek is, aki a Mizakel csodaorvos rendszeren riktóan tulzott alakját kellő mérséklettel énekelte végig, játékban is első rangú alakítást adva.

Eli-mérésünk a karmesternek is, a nehéz, gondos munkáért; a zenekar megtette a magáét, hanem a karok bizony nem igen tudtak igazodni a karmesteri pálczához.

(Cs.)

Elnapolt premier. Menszáros Margit betegsége miatt a szombatra hirdetett Fra Girolamo helyett Kazaliczky Antal 4 felvonásos színműve a „Tetemrehívás“ kerül színre.

Boccacció. Hétfőn kerül színre új be-tanulással Souppé Ferencz 3 felvonásos nagy operettje a „Boccacció.“ Az operett főbb szerepeit Sugár Aranka, Rózsa Lili, Krémerné Lili, Rományi Mária, Havasy Szidi, Krémer Jenő, Mezei Andor, Karacs Imre, Iványi Antal, Szilágyi Aladár és Virágháti Lajos játsszák.

Kisértetek a színpadon. November elsején Raupach népies színműve a „Molnár és gyermeke“ kerül színre, melyben Halász Alfréd újonnan szerződött tag mutatkozik be a debreczeni közönségnek. Ilyen szerencse sem sok színészt ért, hogy kisértetek között játssza le az első kísérletét.

UJDONSÁGOK.

Miniszterelnök Csokonaink ünnepén.

— Október 28. —

A Csokonai kör elnöksége a választmány megbízásából ma kérvényt adott be a városhoz és abban 2000 koronát kér az 1905 jan. 28-án tartandó országos jellegű nagy irodalmi emlék ünnepély költségeire.

A költő halála századik évfordulóján a Magyar tudományok Akadémiától és a Kisfaludy-társattól kezdve az ország valamennyi irodalmi egyesülete képviselve lesz; mindama családok is, amelyek egykor Csokonainak pártfogói valának.

Géresi Kálmán elnök és Kardos Albert titkár már meg is kezdték szétküldeni az ünnepélyre való meghívókat. Mint értesülünk: Tisza István gróf miniszterelnök is kapott meghívót, mint a Csokonait-istápoló téglási Beck-családnak egyik leszármazója. És így nincsen kizárva, hogy Tisza István grótot, a kit pedig még felnem rugaszkodott a miniszterelnöki bársonyszékbe igen közönyösen fogadtak a czivis Debreczenben, most óriási lelkesedéssel fogjuk ünnepelni szegény — Csokonaink ünnepén.

— Vége a kőműves sztrájknak.

A hosszú idő óta tartó építő munkássztrájk és munkaszünet a mai napon véget ért, még pedig a munkaadók teljes győzelmével. Szomorú eredmény, azonban ez a munkaadókra és munkásokra egyaránt, mert a pénzbeli veszteség a 100.000 koronát meghaladja, a munkaidő pedig elmúlt. Az egység a péntek délelőtt tartott békéltetési gyűlésen jött létre, amelyen Vetéssy Béla rendőrfogalmazó elnökölt. Ott voltak a munkaadók részéről: Tóth István, Károlyi Sándor, Biczó Gyula, Cseresznyés Sándor, Stégmüller Árpád és Tóth Lajos a munkások részéről Barcza Lajos, Tar Bálint, Makai István, Kovács Mihály, Jóga Lajos és Kovács Ferencz, az ipartestület részéről pedig Tóth Kálmán jegyző. A tárgyalás a főkapitányságon folyt le és három óra hosszat tartott. Végül is a munkaadók által kibocsájtott munkarendet teljes egészében elfogadták. A legkisebb munkáér 32 fillér az óradij. A munkások a bizalmi férfiak intézményéről lemondottak, miután panaszoknak orvoslásáról a munkaadók gondoskodtak. Elfogadták a munkaadók által felállítandó munkaközvetítő intézet létesítését is.

— A magyar nyelv- és jelvények joga. Debreczen városa köriratban hívja föl a társ-törvényhatóságokat, hogy pártolják a képviselőházhoz intézett azt a feliratokat, amelyben a magyar nyelvnek és magyar állami jelvényeknek a külképviselet-

Minden bel- és külföldi gyógyszer különlegességek, illatszerek, szappanok, cosmetikai czikkek fő-raktára Debreczenben és Hajdumegyében.

Dr. Rothschnek V. Emil utóda
Grósz Nagy Ferencz
gyógyszerésznél
„Arany egyszerű“ gyógyszertár,
Kossuth-utca 8. szám. (A színház mellett.)

ben való
A székesf
foglalkozó
gyűlésnek,
viselőházh
—
konai-ü
nap tartot
konai-kör
lékünnepe
nyitja ink
pekre egy
hozzánk
elnök, B
számu kü
—
nap miiv
kellemetle
népvándor
ros széke
üresek le
azt statis
közül aka
tudják a
a régi va
ke. Hogy
melékes,
napon ne
Aztán a
igazolják
nébb neg
kolják a
megkezd
—
város s
hirdetet
miatt el
3 órakor
elnöklet
—
ván orvo
távolítte
per Alaj
—
Ma este
első öss
zelmű
vatnak.
—
sége fell
szombat
próbán
—
1882. 1
telesek
elrendel
a debre
hogy a
nül jele
cselédk
mányaik
—
gyik fol
kek köz
beteged
—
népszer
bizottsá
esküvőj
Lujzáva
—
igazga
mutat
sülünk
pontos
1-től,
meglé
—
tük a
jótéko
hogy f
kor a

ben való fokozottabb érvényesítését sürgeti. A székesfőváros tanácsa pénteken délelőtt foglalkozott a körirattal s javasolja a közgyűlésnek, hogy a főváros is intézzen a képviselőházhoz hasonló fölratot.

— **A Kisfaludy-társaság a Csokonai-ünnepén.** A Kisfaludy-társaság tegnap tartott havi ülésén foglalkozott a Csokonai-kör meghívó levelével. A százados emlékünnep iránti érdeklődést mi sem bizonyítja inkább, mint hogy más irodalmi ünnepekre egy-két tagot küldött ki a társaság, hozzánk pedig a Csokonai ünnepre maga, az elnök, Beóthy Zsolt fog vezetni nagyobb számú küldöttséget.

— **November elseje előtt.** Egy két nap múlva megkezdődik a kellemetlenségek kellemetlensége: a költözködés. Valóságos népvándorlás keletkezik az utcákon. Butoros szekerek döcögnek végig a kövezeten, üresek lesznek a hivatalok, mert hát amint azt statisztikával bizonyítják, a tisztviselők közül akad a legtöbb költözködő. Azt sem tudják a szegény költözködő emberek, hogy a régi vagy az új lakásba hajtják le a fejüket. Hogy esznek-e ebédet, vagy sem, az meléke, tény az, hogy az asszony ilyen napon nem igen gyújt tüzet a konyhában. Azután a költözködés többi epizódjai mind igazolják majd, hogy ezeknél kellemetlenebb napok nincsenek a naptárban. Már pakolják a butorokat s egy-két nap múlva megkezdődik a népvándorlás.

— **Szervező bizottsági ülés.** A város szervező bizottságának péntekre hirdetett ülése — a részvétel hiánya miatt elmaradt. Az ülést kedden délután 3 órakor fogják megtartani a főispán elnöklete alatt.

— **Személyi hir.** Dr. Derekassy István orvos rövid időre távozzván a városból, távolléte alatt dr. Kenyeres Elek és dr. Popper Alajos orvosok helyettesítik.

— **A demokrata asztaltársaság.** Ma este fél 9 órakor tartja a Dreherben első összejövetelét, melyre a demokrata érzelmi polgártársak ez uton is meghívattak.

— **A M. Á. V. altiszti kör** elnöksége felkéri dalkörének működő tagjait, hogy szombaton f. hó 29-én este fél 8 órakor a próbán pontosan megjelenni sziveskedjenek.

— **Hadkötelesek összeírása.** Az 1882. 1883 és 1884. évben született hadkötelesek összeírását a honvédelmi miniszter elrendelte. A katonai ügyosztály felhívja ugy a debreczeni, mint a vidéki hadköteleseket, hogy a hivatalnál november végéig okvetlenül jelentkezzenek és indexet, munka vagy cselédkönyvet, keresztlevelet meg egyéb okmányaikat hozzák magokkal.

— **Terjedő járványok.** A torokgyík fokozott mértékben terjed a gyermekek közt. Pénteken újabb halálozást és megbetegedést jelentettek be.

— **Eljegyzés.** Dr. Derekassy István népszerű debreczeni orvos, törvényhatósági bizottsági tag ma délután 4 órakor tartja esküvőjét özv. Irányi Béláné született Leszik Lujzával.

— **Hét új levélhordó.** A posta igazgatóság szép és hasznos figyelmet mutat a közönségünk iránt. Mint értesülünk a levélforgalom gyorsabb és pontosabb lebonyolítására, november 1-től, hét újabb levélhordót állít be a meglévő régiékhöz.

— **50 gyermek felruházása.** Vettük a következő sorokat: A „Kossuth Lajos jótékony asztaltársaság” t. tagjait felkérem, hogy f. év november hó 5-én, este 7 órakor a „Debreczen” sörcsarnokban okvetlen

megjelenni sziveskedjék. Tárgy: 50 gyermek ünnepélyes felruházása és tisztujítás. Az elnökség nevében: Schwartz Dániel, titkár.

— **A máv. altiszti kör dalköre.** Folyó 1904. évi november 5-én, szombaton az „Arany Bika” szálló dísztermében Hora Károly karnagy vezetése mellett Kiss Béla zenekarának közreműködésével könyvtárának gyarapítása végett zártkörű dalestélyt rendez. Kezdeté este pont 8 órakor. Beléptijegy személyenként 2 k., Családjegy 3 személyre 4 k. Jegyek előre válthatók a kör helyiségében, Ispotály utca 1. szám alatt és este a pénztárnál. Műsor: 1. Nyitány. Előadja a zenekar. 2. Hymnus. Erköltöl. Előadja: a Dalkör. 3. Szavaltat. Koldus fiu, királyleány. Györfi Józseftől. Előadja: ifj. Kertész Kálmán. 4. Viharban, Dürner Gy-től. Előadja: a Dalkör. 5. Népdalegyveleg. Előadja: a Dalkör. Hangverseny után táncz.

— **Kitüntetés.** Janikay Jóny Lászlónak, a debreczeni 2. honvédhuszárezred századosának különösen buzgó és sikeres csapatszolgálatának elismeréséül a király a katonai érdemkeresztet adományozta.

— **A borjuvágó asszonyok ügye.** A debreczeni piacznak ösidőktől különleges árusnői a juh- és borjuvágó asszonyok, a kik ellen a mészárosok panasszal éltek, hogy nemcsak kilószámra, hanem darabonként is árusítják a húst. A főkapitány e panaszra eltiltotta az asszonyokat a hús darabonkénti árusításától, a mely ellen az árus asszonyok a tanácshoz felebbeztek. A tanács az ügy végleges elintézéséig felkérte a főkapitányt, hogy rendeletét ne hajtsa végre. A tanács több iratot követelt be a felebbezéshez.

— **Meghaltak.** Özv. Kiss Jánosné, Papp Julianna ev. ref. 74 év. s maganzónó, Repcsin Mihályné Horváth Mária ev. ref. 66 éves napzamos, Szekeres József ev. ref. 14 éves gyermek, Kiss Imre ev. ref. 9 hónapos, Vantsa Gizella ev. ref. 18 hónapos. Bagosi (utónevet nem kapott) 22 óras csecsemő, Ari Ilona ev. ref. 2 éves gyermek.

— **Árverés legelőkre.** Debreczen város október hó 1-én kedden délelőtt 11 órakor árverést tart az igás jószágok legelőjére, mely a Hatvan-utca felé eső határban van, továbbá a mikerpesi határ baloldalán levő legelőföldre. A bérlet november 1-től tavaszig terjed. Bővebb felvilágosítást Király Gyulatanácsos nyújt.

— **Feleség a férj ellen.** Keserves panasszal állított be a rendőrség bünyügyi osztályára S. Sándorné. Az orvosi látelést is ott szorongatta a kezében, Hangos zokogás közt kérte a hitese ura megbüntetését, aki kegyetlenül megverte szegényt. A férj ellen a vizsgálót megindították.

— **Rozsát irtak a cselédkönyvébe.** A cselédkönyv egyik rovata így szól, hogy a gazda köteles beírni, milyen a cseléd. Sz. Károly és neje e rovatot úgy töltötték ki, hogy Papp Irma cseléd tolvaj, rossz, stb. A cseléd ezért volt gazdáját és nejét rágalmazásért feljelentette.

— **Megverték a kocsmárosnét.** Bodnár Imre és Mátyás nevű fia az újföldön véresre verték özvegy Klein Bernátné kocsmárosnét, aki feljelentést tett ellenök.

— **Az ellopott talyiga megkerült.** A napokban adtunk hírt róla, hogy Széchenyi utcán Kocsis Mihályné homokkerti tejárusnő talyigáját ismeretlen tettes ellopta. A talyigát Kabán a csendőrök megtalálták, a tolvaj azonban megugrott.

— **Megmérgezett tyukok.** Stekli Adolfné tyukjai egymásután hullottak el, anélkül, hogy annak okát tudta volna kifürkészni. Végre is rájött, hogy a tyukjai mérgezés következtében hullanak el. Feljelentést tett az egyik szomszédasszony ellen, mert az a gyanuja, hogy az mérgezte meg a tyukjait.

— **Angol és francia órák.** Egy okleveles ref. segédlelkész, ki 2 évi külföldi tanulmányutról most tért haza, németül, francziául és angolul beszél; jelenleg minden állás nélkül van s hajlandó nevelőséget vállalni vagy az említett nyelvekből órákat adni. Szives megkeresések a ref. püspöki hivatalba intézendők.

x **Alkalmi vétel folytán** olcsó árakban ajánljuk az őszi és téli idényre fegyházban kötött, jó, meleg gyermek- és női harisnyáinkat 20 kr.-tól, férfi harisnyák 18 kr.-tól, gyermek alsó trikók 25 kr.-tól, férfi meleg alsó ingek és nadrágok 60 kr.-tól, női meleg keztyük 20 kr.-tól, férfi keztyük, téli, kötött 25 kr.-tól, meleg fiu-sapkák 25 kr.-tól, férfi téli sapkák 50 kr. tól, női- és férfi meleg comod cipők 60 kr.-tól, gyermek-czipők meleg béléssel 80 kr.-tól, szörme-boák 90 kr.-tól, muffok 1 frttól. Fent nevezett cikkek a legolcsóbb kivitelől a legfinomabbig kaphatók Fisch Testvérek üzletében, főtér. Kérjük a czégre figyelni és azt más, hasonló üzlettel össze nem téveszteni.

x **Az általánosan ismert koronás nyakkendőket Békés Lajos** uri divatüzlete feltűnő szép formák és kivitelben, valamint a legújabb formákban **80 fillérért** árusítja. Ezen előnyös újításra a közönség szives figyelmét felhívjuk.

x **A téli hosszú estékre** kellemes szórakozásul úgy felnőtteknek, mint nagyobb gyermekeknek ajánljuk nagyválasztéku társasjáték raktárunkat, sakk, dominó, lottó, tombola, löverseny, halmaekha, szobatenis, amerikai billiárd, szoba tekepálya, új sikló tivoli játék, korongvetés, mechanikai mese-színház; salla a jövő játéka, Port-Artur ostroma, új automobil és bicikli-játék röptében a világ körül, akrobata tivoli, postajáték és számtalan ujdonságok Fisch Testvérek üzletében, főtér.

x **Villanylámpákhoz új töltések érkeztek** Mentze áruházába.

x **Legfinomabb angol és Sollingeni zsebkések,** ollók, borotvák és borotváló készülékek, valamint mindenféle toillet-cikkek olcsón beszerezhetők **Mentze Henrik** ujdonságok áruházában, Piacz- és Szent-Anna-utca sarkán.

x **Tárgyak aranyozásához kész aranyozó 25 kr. Mihály Sámuel papirkereskedésében.**

x **Remek képes levelező-lap kiállítás latható Mihály Sámuel papirkereskedésében.**

x **Uj aranyozó folyadék,** melylyel mindenki bármit is moshatóan újjá aranyozhat, vagy ezüstözhet, 1 üveg 40 kr. **Mentze Henrik** ujdonságok áruházában.

x **Női és férfi kalapokat** a legdivatosabb formára átalakít Békés Lajos kalapos műhelye Piacz-u. 44. Dr. Ujfalussy-ház.

x **Sirkoszoruk Mentzénél!**

x **Letzter József** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piacz-utca 44. Dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratánál lévő kirakatban látható.

x **Állandó fényképkeret kiállítás** minden nagyságban Mentze ujdonságok áruházában.

Társas-élet.

[A kapitány ur kedvencz étel. — Don Miguel herczeg rákjai.]

Az egyik debreczeni kapitány urnak a legkedvesebb étel az a harmatgyöngye, a zseirban kálinistásan megfürdetett krumplis metélt tészta, a „nudli” . . . Megtörtént egyszer, hogy a kapitány, a ki kedves, rokonszenves, népszerű uriember a tisztai családok körében is, beteget jelentett, valamiféle lábfiadzamodás következtében napokig betegen maradt otthon a lakásán.

A kapitány esete őszinte részvétet keltett a tisztikörökben; hisz a szegény kapitány még csak nős ember sem volt és így a tisztiszolgája ápolására hagyatva kellett unatkozni agglégényi lakásán.

Az egyik tisztai családnál összejövetélén, uzsonnára, trécselésre, az ezred asszonykái, többen a tiszturak bájos feleségei közül, szóba került a szegény beteg kapitány is. Valamelyik férjemuram tisztur kibökönte, hogy minden megjárna, ha a beteg kapitány legalább egyszer jóllakhatna „krumplis nudlival”, mert az a kedvencz eledel, szinte él s hal ezért a csemegéért.

A bájos kapitányné, főhadnagyné az ezred kedves asszonykái összenéztek. Szemök résztvevőleg villant meg . . . De csak annyit mondtak:

— Ó, a szegény kapitány . . .

És e közben mindenik asszonyka szent fogadást tón magában, alig várták, hogy hazaérjenek. A konyhában lett nagy sürgős forgás és a beteg kapitány megérte, hogy eznap este öt-hat urhölgy küldött neki vacsorát. Mindegyik kapitányné igyekezett, nehogy a másik századosné megelőzze. Ter mézetesen mindnyájan a beteg kapitány kedvencz ételével, a *krumplis nudli-val* kedveskedtek Ipszilonnak, akit ezután még álmában is sokáig krumplis-nudlival rakott kasztroljok repkedtek körül az álomvilág tündérkéi helyett is.

Alkalomszerű megemlékezni a Don Miguel braganzai herczeg öfensége rákjairól is. A gavallér Vilmos huszártisztek, tudvalevőleg Don Miguel herczeget is meghívták az ezred tisztikar által október 30-dikán rendezett lófuttatásra, amely alkalomból diszlokómát is rendeznek a braganzai herczeg tiszteletére. Ezen a lakomán fognak szerepelni a rákok. Fiuméből rendelték meg a tengeri rákokat, melyeket — a mi főfőszakácsmester Márkus Jenő gömbölyű vendéglőstünk készít el a tisztai asztalra, mint a Don Miguel herczeg inyencz ételét.

Lekaszálták egy ember fejét.

— Kézrekerült rablógyilkos. —

(Október 28.)

A borzalmas büntényt, melyet kedden este a nagyváradai Wolfi erdő szélén követtek el, két napi nyomozás után a helyesen fölvetett szálakon haladva sikerült kideríteni. A szerencsétlen bogdánzóvárhegyi kocsis gyilkosai és rablói kézre kerültek s már a rendőség foglyai. A legocsmányabb a leg-tudatlanabb elemei az emberiségnek, vályogvető cigányok mind a négyen. Gyapju községben leknak, onnan kutyagoltak be Nagyváradra, hogy fosztogassanak. Fegyházviselt emberek különben valamennyien s irtózatossá bűnökkel megérték az akasztófára.

Már szerdán este Szent-Eleken elfogtak egy cigányt, akit bűnrészesnek tartott a rendőség. Réthy és Dienes rendőrök felismerték Lakatos Mártont, a ki 10 év előtt a Wolfi erdőnél követett el rablást, a miért 3 évi fegyházat ült. A cigánynak bozskorán és ruháján vérvonások voltak láthatók, a mik árulói voltak. Bekísérték Nagyváradra s itt

a rendőségen tegnap délelőtt vallatásra fogták.

Lakatos Márton beismerte, hogy ő és három társa ölték meg és rabolták ki a kocsiszt. Négyen bejöttek a heti vásárra s azonnal a szándékkal indultak hazafelé, hogy az országúton lesbe állanak és kifosztanak valakit. A kocsis telerakott kocsi portékával éppen akkor jött, mikor senki se volt a közelben. Neki estek a kocsinak és hozzáálltak a portéka megdézsmálásához. A kocsis lármázni kezdett, mire ők lerántották a kocsiszt, földre teperték és egy késsel elvágták a torkát. A csizmát nem tudták lehuzni lábáról, fölhasították a csizma szárát s úgy húzták le. A portékából, a mi értékesebb volt, leszedték és elosztották egyformán. Sok volt a zsákmány, hát egy részét elásták, a többit elvitték magukkal.

A három társát Tudok, Kertes és Gugucs neven hívják cigányul. A beismerő vallomás után a rendőrök kimentek Gyapjura és a három tettestársat elfogták és a rablott holmik egy része is meg van. Igazi nevük Rézműves Sándor, ennek 20 éves fia: Rézműves Imre és Rostás János, 30 éves vályogvető. Valamennyien rovott előéletűek. A rablógyilkosokat megbilincselve külön zárkába tették.

TÁVIRATOK.

Elhalt altábornagy.

Budapest, október 28. A budapesti Molinár-ezred tulajdonosa, Molinár Antal altábornagy 85 éves korában meghalt.

Anglia Ország ellen.

London, október 28. Nem lealacsonyító az orosz czárra, írja a „Daily Mile”, ha oly hibát tesz jóvá, ami jóvá tehető. Ellenben a „Daily Telegraph” a végsőig menő harcot hirdeti.

Pétervár, október 28. A hulli balcsent dolgában a kormány nem tette meg a követei kiszolgáltatását.

Vigaux, október 28. Az orosz hajóraj nem indulhat tovább, mert a legtöbb hajója javításra szorul. A leg-helyesebb volna visszafordulni.

Vidra a királyi palotában.

Budapest, október 28. A királyi istállóknál ma vidrát fogtak az alkalmazottak. A vidra alighanem a Dunából került oda.

Kossuthék a Rába ellen.

Budapest, október 28. A 48-as Kossuth-párt mai értekezletén elhatározta, hogy a Rábaszabályozás ellen foglal állást. Uray a legerősebb ellenállást javasolta. Kossuth, Thaly és Nesi indítványára külön bizottságot küldtek ki. Olay Lajos indítványozta, hogy aki nem ért egyet a párttal, lépjen ki.

Az angol hajók gyülekezése.

Gibraltár, október 28. Az angol flotta itt gyülekezik ami a Tangernál való állandó őrizetet illeti, annyi mintha az orosz hajóraj meg lenne sémmisítve. Az oroszok a hágai egyezményre hivatkoznak. Tengerben nagy hajóraj várja a fottát.

Törvénykezés.

Hivatali sikkasztás. Három napi főtárgyalás után pénteken hozott ítéletet a debreczeni törvényszék Krasznay Ferencz volt városi illetéknilyántartó ügyében. A törvényszék 25 rendbeli sikkasztás vétségét és 3 rendbeli sikkasztás büntetést állapította meg és ezért Krasznay Ferenczet egy havi fogházra ítélte. Az ügyész súlyosbításért, a védő enyhítésért fellebbezett.

Elítelt bicskázó. Varga Domokos, hajdubagosi kocsislegény Nagy Pál nevű cimboráját mulatozás közben megbicskázta július 31-én. A mulatság vége két hónapi fogház lett, amibe a bicskás legény is megnyugodott.

Gyermekgyilkosság kísérlete. Laduczki Mária 18 éves cseléd ez év márczius 13-án ujszülött gyermekét a félreeső helyen eldobta, ahonnan azonban kimentették és a bábaképző intézetbe vitték. A gyermek életét megismertették. A debreczeni törvényszék 2 hónapi fogházra ítélte a lelketlen anyát.

Közgazdaság.

Terménytőzsde.

[Svarecz E. debreczeni bizományos távirati jelentése.]

Budapest, 1904. október 28.

Csekély forgalom mellett készáru változatlan. Határidők valamivel a tegnapi zárlaton felül indultak, az üzlet folyamán elgyengültek.

októberi buza	—
1905. áprilisi buza	10.27.—28
októberi rozs	—
1905. áprilisi rozs	7.92.—93
októberi zab	—
1905. áprilisi zab	7.20.—20
1905. májusi tengeri	7.38.—39
juliusi	—
szeptemberi tengeri	—
1905. augusztusi repce	11.25.—35

REGÉNY-CSARNOK.

A lengyelországi fekete rigók.

Irta: Kisteleki Ede.

I.

Csend lön a leigázott országban. A haldokló hörgése elszűnt a harcmezőkön, csak távolról, messziről, mintha valami rémitő csörgés hangjai hallatszottak volna fel, bilincsek zörrenése.

A vérvödöt elüzte a nap. Majd elborult ismét. Nehéz ólomszürke levegő áll az oztieki csatasik terén. Holló hollóval marakodik a tetemprédák fölött. Háborítatlanul lakomáznak az orvadarak.

Csak itt a dombrol rebben fölriadva néhány tetempusztító sötét szárnyas. S halvány torzomborz emberfő gördül alá a domb hegyéről.

A nesz ismét elcsendesül s új vendégkéselyű csapat száll le a dombra.

De mintha háboritná valaki őket . . . Az orvadar ujjongva rebben tovább, keselyű kiránczigálja karmait a megtépett izmokból s szárnycsattogva repül le egy távolabbi tetemre, mely körül nagyobb a csend, hol levágott fő nem gurul tovább s az elesettek között nem mozdul eleven.

Felhő kerekedik az égen, sötétlen gomolygó felhő. Zápor mossa le a vért a földről. Az esővel felkevert vér fölárad a föld-

ből újra s fo
regve szíván
holló szemt
fölött. Berz
nyain, majd
mintha vala

— H
Ki sut
tetemek köz

S meg
delmet, tov

a szomszéd
legurult óri

holló gyom

lesz az a k

villózással

rát szórva

egyik kezé

zében pedig

tabárdot ta

lyók záporá

kartácsok k

vadállat or

kodva, tört

lónak. Vito

orosok és

neki ösvény

big s kettő

buszky Sza

kanyelű zás

lássák a t

a félholtar

Nagyokat s

szorosan ta

hátán. Vén

kozákok, h

gurultak le

újra megha

szókkent P

a csatabár

a légebe eg

fő vágódott

törzs zuhar

A megsuhit

volt annyi

huzta lován

földnek. Sz

élenek szeg

meg. Elszé

holtak köz

apró ropog

oztieki sikr

hősök köz

Iszonyu vo

a mit a tá

mellől rém

Oztiekig. I

— s újra

göben.

ből újra s folyik le a dombról, halkán cse-
regve szivárog a holtakra. Egy éhes fekete
holló szemtelenkedik ott újra egy elesett
főlt. Berzenkedve libben fel fekete szár-
nyain, majd mohón, fürgén csap le ismét,
mintha valami ingerelné.

— Hess te holló, hess el innen! . . .

Ki suttog a csatamezőn, ki beszél a
tetemek közül? . . .

S megunja a holló a sikertelen küz-
delmet, tovább repül, nem messze, csak oda
a szomszédba. És a dombról csak az imént
legurult óriás fejére száll. És eltemeti a
holló gyomra Kozarev szeméit; holló étele
lesz az a két szem, mely még tegnap rémes
villogással lángolt ide föl a dombra s szik-
rát szórva nézett egy lengyel bajnokot, ki
egyik kezében zászlót emelve, a másik ke-
zében pedig, mint egy középkori lovag, esa-
tabárdot tartva, áll rendületlen, süvöltő go-
lyók záporában, égő üstökösángot csóváló
kartácsok közepett. Aztán mint megdühödött
vadállat ordító böggéssel, fejével előre fura-
kodva, törtetett Kozarev Probuszky Szaniszló-
nak. Vitorla karjainak szörnyű csapásaitól
oroszlók és lengyelek összeomló teste nyitott
neki ösvényt az ember-erdőben, föl a dom-
big s kettő törött már a zászló nyele. Pro-
buszky Szaniszló talpra állt lován s a cson-
kanyelű zászlót úgy emelte föl a magasba, hogy
lássák a többi lengyelek hazájuk jelképét,
a félholtan is lelket elevenítő színeket.
Nagyokat szökkent a csatamén, a mint a
szorosán tartott kantárnál fogva gazdája állt
hátán. Véres gombolyagban lengyelek és
kozákok, hősök és pribékek összeölelkezve
gurultak le a dombról. A csonkanyelű zászló
újra meghajlott, a csatamén újra nagyot
szökkent Probuszky Szaniszló alatt. Sujtott
a csatabárd s mint szökökut csapódott föl
a légből egy zubogó vérvyaláb. Torzomorz
fő vágódott le a dombra és egy csonka test-
törzs zuhant le a dombról. Kozarev elesett.
A megsuhintott csatabárdnak azonban még
volt annyi hatalma, hogy Probuszkyt is le-
huzta lováról s a hős homlokkal zuhant a
földnek. Széttérülő széles melle csatabárdja
élének szegődött: — s önönmagát sebezte
meg. Elszédült, azután holt-elevenné vált a
holtak között. Hallgatott az ágyu, fegyverek
apró ropogása megszűnt s leszállt az éj az
oztiekai síkra. Vértanukká vált elesett lengyel
hősök közül egy félholt főlemelte fejét.
Izonyu volt az, a mit látott. Hát még az,
a mit a távolból hallott? A Búg partja
mellől rémes ordítás nyögött le egészen
Oztiekig. Lángok pirosra festették az eget
— s újra suttogott, ropogott valami a leve-
gőben.

[Folytatjuk]

Nagy raktár

**Szőnyeg
Függöny
Butorszövet
Linoleum
Bórvászon
Ágy- és Asztalterítő
Flanell takaró
Pokrócz
Paplan és Matrácokból
Donogán és Somossy**
Kunz József és Társa utódai cégénél
DEBRECZEN, Kistemplom-bazár.

Fényképészeti cikkek.

Láda kofferek

uti készletek, pénz-, szivar- és
levéltárczák,

férfi fehérneműek

(mérték után is készülnek.)

Solingeni kések, ollók, borotvák,
haj-, köröm- és ruha kefék,
fésűk, szappanok, tükrök nagy
választékban, — jutányos áron
kaphatók

BORSOS KATA

műipar és férfi divat áru
raktárában

DEBRECZEN, városház épület.

Bőr áruk.

Nagy alkalmi ruhaszövet eladás!

A Goldstein és Gelberger csöd-
tömeg egész ruhaszövet raktárát mintegy

15.000 métert

megvettünk és üzlethelyiségünkben
(Piacz-utca, kistemplommal szemben)
méterenként vagy végenként

minden elfogadható árban

elárusítjuk.

120 cm. széles divatkelme 1 méter 33 kr.

Wallerstein Fülöp Fiai

DEBRECZEN

Piacz-u. kistemplommal szemben.

Ritka alkalom!

Senki se adjon

a sokféle elnevezésű petroleumra,
hanem győződjön meg, hogy a
**legfinomabb
szagtalan
füstnélküli
nem robbanó**

petroleumot

a legolcsóbban csakis

Fazekas Kálmán

festék- és petroleum üzletében Halvan
utca 6. szám alatt szeresheti be.
Üzleti elvem: **Kicsiny haszon, nagy
forgalom.**

Telefon: 228.

DIVATOS

IZLÉSES ÉS

JUTÁNYOS

női és leány felöltők és kalapok

legnagyobb választékban

Rózsá

női divat-
áruházában
DEBRECZEN,
Kistemplom-bazár.

Külön női kalap-szalon. Saját szücs-műhely.
Gouvre és plissirozás gyorsan és pontosan készül.

Szőnyegek,

Csipke és gyapju függönyök

Ágy- és asztalterítők,

flanelltakarók, pokróczok

Viaszos vásznak

olesó, szabott árakban

kaphatók

SZABÓ LAJOS FIAI

cégnél

DEBRECZEN.

Apró hirdetések.

'0 szögig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Yastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Olcsó régi téglá nagy mennyiségben eladó.
Piacz-utca 61.

Énekórák. Egy énekművésznő, ki a debreczeni állandó színháznak fénykorában, annak első coloratur-énekesnő tagja volt, s ki fővárosunkban is énekiskolát tartott jelenleg a tél folyamán Debreczenben tölti, több szabadórával rendelkezik és hajlandó mérsékelt díjazás mellett uricsaládok leány növendékeinek énekleckéket adni. Bővebb felvilágosítás nyerhető Széchenyi-utca 15-dik sz. a. lakásán, földszint 4. ajtó.

Borsy-féle pemetefü-cukor, köhögéskor a legjobb cukorka, 1 doboz 20 fillér. — Kapható Budai cukrászda, Jósá és Jóna droguerijában.

Járgányos szecskavágó teljesen felszerelve, jókarban, eladó Bur Mihály gépésznél Felső-Józsán.

Szőllősgazdák szövetkezeténél Piacz-utca 81. sz. a. fajborok kiforva hectoliterenként 36 koronájával kaphatók.

40 hold föld, a melyből 8 hold termő szőlő és gyümölcsös igen közel Debreczenhez, kitűnő homok talaj örök áron eladó. Czim a kiadóban.

A Mester- és Honvéd-utca 39. számú sarok ház boltnak vagy pálinka mérésnek minden órában olcsón kiadó.

Temetkezést a legolcsóbb és szép kivitelben teljesít a „Polgári“ temetkezési intézet Csapó-u. 28.

Kötszer felszerelés gyári előírás szerinti, megvételre kerestetik. Czim a kiadóhivatalban.

Csinosan butorozott külön bejárattal szoba azonnal kiadó Simonffy-u. 15. sz. a.

Jó írásu egyén irodai munkákra jutányos áron vállalkozik. Czime a kiadóban.

Vasajtók építkezésből visszamaradt, olcsón eladó. Nemzetőr-utca 1. sz. a.

Irodai alkalmazást keres egy jó családbeli 18 éves kisasszony. Szerény feltételek mellett is elvállalja az alkalmazást. Czim a kiadóhivatalban.

Okleveles óvónő állást keres tisztességes ur háznál, mint nevelőnő. A czime megtudható a kiadóhivatalban.

Birtok. Nagyobb tagosított birtok kerestetik 1905. év tavaszára huzamosabb időre hasznosra. Megkeresések Lázár Károly nagybérlő Vajda Kamarás, u. p. Mócs intézőknél.

Előkelő iparos 100 korona óvadékkal pénzbeszedői állást keres. Czim a kiadóhivatalban.

Két szegény leány ur házhoz bonnenak ajánkozik. Párisban a záróban kitűnő nevelésben részesültek. Beszélnek magyar, francziául kitűnően és angolul keveset. Kicsi igényűek. Czim a kiadóhivatalban.

Gyakorlott tanítónő, ki a német és franczia nyelvből is kellő oktatást ad, növendékek tanítását elfogadja. Czim a kiadóhivatalban.

Vaskonyha, jókarban levő megvételre kerestetik. Csapó-utca 31. 5. ajtó balra.

Legujabb divatu
női- és leány felöltők
szőrme boák, karmantyu
(Muffok), blousok stb.
legolcsóbb árban kaphatók
Klein Sámuel
Halmágyi Sámuel
czégvezető
áruházában, DEBRECZEN.

Kardos László
Kossuth-utca 9.
Harisnyák a legjobb gyártmányuak, zsebkendők, diszharisnyák, disz-zsebkendők, használati és diszes terítékek 2, 4, 6, 8, 10, 18, 24, 36 személyig.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy az

Előnyomdámát

a legujabb divat szerinti mintákkal szereltem fel, ahol a legujabb minták, monogramok, czakkok, ingbetétek nagy választékban lesznek előrajzolva.

Kezdet és kész kézi munkák

külön osztályában a legdivatosabb hímzések, filetnec munkák, festések, gobli- nek vannak kiállítva a legolcsóbb szabott árak mellett.

BENYÁTS EMIL

női kézimunka, rövidáru üzletében
DEBRECZEN, (Tisza palota.)

Kitűnő asztali bor

Győrffy Aladár ur termése.

Ezerjő 30 kr.
Rizling 36 „
Rizling 4 éves 40 „

Kapható:

Merkli Ferencz

fűszer-, csemege- és bor kereskedésében
Fűvészkert u. 14
100 kilo vágott csertölgyfa 1 frt.

Van szerencsém tisztelettel a n. é. közönség tudomására adni, hogy

koszoru kiállitást

rendezek november 1-ére. Jutányos árban, helyben és vidékre gondosan becsomagolva szállítok.

Szép szobai növények.

Becsés megrendelését kérve,

teljes tisztelettel

Janatka Alajos,

élővirág üzlete keresk. iparkamara. Piacz u. 69. sz. Frohner szálloda mellett.

Megérkeztek

az őszi és téli idényre

a legujabb

Női divatkelmék,
Blouse selymek,

remek kivitelű

mosó flanelek, velezek
SZABO LAJOS FIAI

Debreczen, Rózsa-tér.

„Animal“

állatok emésztését elősegítő táppor.

Kitűnő eredménnyel kipróbálva marhánál, lovaknál, sertéseknél és juhoknál.

E kiváló számos nagy foszfor tartalmu gyökérből, ásványi és szerves anyagokból összeállított táppor előnye.

az „Animal“ táppor az állatok emésztését hathatósan elősegíti

az „Animal“ táppor az állatok hizását fokozza

az „Animal“ táppor az állatok munkahozását fokozza

az „Animal“ táppor a tejképződést előmozdítja.

az „Animal“ táppor az állatok csontképződését előmozdítja.

az „Animal“ táppor a gyapjuképződést növeli és a szőr fenyvesedését elősegíti

az „Animal“ táppor a betegségek iránti fogékonyságot csökkenti.

Vegyileg kipróbálva a csász. kir. mezőgazdasági, vegyiszerlelti áltomásnál Bécsben 1903. febr. 19. 390 A szám és Dr. Szilagyi Gyula műegyetemi magántanár és hites kereskedelmi törvényszéki vegyésznel 1903. január, 7442. szám. — Sok ezer elismerő levél tanuskodik a kitűnő hatásról. — 4000 kereskedőnél állandó raktár Auszriában. Gyártási engedély Bécsben 20.206/1904. szám.

Használati utasítás minden csomagban mellékelve.

Egyedüli elárusítás **Merkli Ferencz** fűszer-, csemege- és bor kereskedésében, Debreczen, Fűvészkert u. 14.